

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

I. leto. V Gorici, kimavec 1880. 9. zvezek.

Za petstoletnico rojstva sv. Bernardina Sjenskega.

I.

Zlato sonce vshaja iz etrurskih krájin,
Noč podí pred sábo, temó razganja,
Dan prinaša jasen itálski zemlji:

Ploskajte, pojte!

V mladih letih vjet v ljubeznjive zanjke
Mater božjo ljubi nad lastno mater,
Pred naročjem njenim ihtí, nji serčca
Dno razodeva.

Da v postavo vklene telesce rahlo,
Dosti krát z bodečim se bičem trapi,
In z večerjo že pripravnáno sebi
Siti sirote.

Vsmiljen s tožnim, zmirom dobrotne duše,
Rad odpira vbožcu roké, ko prosi,
Streže bolnim, ude gnjilé z rokami
Svojimi snaži.

Čistih šég, v obličje vesel ko v sercu,
Bil rojakom on je lepó ogledalo;
Vse zato njegovo življenje slavi,
Vse povzdiguje.

Bodi hvala, čast neminljiva bodi,
Trojni Bog, ti, kralj, ki zlató si krono
V svetem rajú dal za vse vekov veke
Zvestemu hlapcu.

II.

V želji, ves da bil posvečen Bogu bi,
Svet, bogastvo in bliš zapustí ter hoče —
Višja moč ga žene — življenje manjših
Bratov živeti.

Vpisan v red, razbeljen ljubezni božje,
Zvest nató po očeta hití stopinjah,
In povsod ime ljubeznjivo „Jezus“
Pridiga vernim.

V žarkov vencu slfkati ime presládko
Dá — in to odkriváje podobo svéto
Vojske vstavlja, mir dobrodejni trudnim
Vrača naródom.

To mogočno ime ko zaupno kliče,
Bolne ozdravlja, zlo vsakatero odganja,
Z lučjo osvítlja vbožce v teml ter v smertni
Senci sedeče.

To presveto ime da častili dáj nam
Z ustmi in srcem bomo v življenju vedno,
In s koristjo še izrekovali zadnji,
Smertni trenotek.

Bodi hvala, čast neminljiva bodi,
Trojni Bog, ti, kralj, ki zlató si krono
V svetem rajú dal za vse vekov veke
Zvestemu hlapcu.

(Iz brevirja.)

Opomba. — Italijanski mesti Massa Karrára in Sjena v Toskani (stari Etruriji) obhajate 8. dan tega meseca petstoletnico enega izmej najimenitniših svetnikov našega reda, svetega Bernardina Sjenskega rojenega 8. kimavca 1380. Njegovo rojstno mesto je Massa Karrára: ker je pa v Sjeni preživel večino svojega delavnega, apostolskega življenja, zato je dobil priimek „Sjenski“. Bil je Italiji v 15. stoletju največi misijonar. S posebno gorečnostjo je razširjeval česčenje presvetega imena Jezusovega. Tudi sicer je velike zasluge si pridobil tako za naš red, kaker za celo katoliško cerkev. Obhajajmo torej tudi mi njegovo petstoletnico — vsaj s tem, da se mu bomo priserčno priporočili, naj nam izprosi prav gorečo ljubezen do Jezusa, našega Boga, in popolno zaupanje v njegovo presveto ime.

Odpustki, zlasti tretjega reda.

III. Popolnoma odpustki tretjega reda.

Razen tistih popolnih odpustkov, ki so podeljeni za razne praznike in godove, ki jih na koncu vsakega zvezka za vsaki mesec posebej sproti naznanjamo, morejo udje tretjega reda še mnogo-krat popolnoma odpustek dobiti, in sicer:

1. Na dan, kadar pristopijo v tretji red, če se izpovejo, obhajajo in v kaki cerkvi molijo v namen sv. očeta.

2. Na dan, ko obljube naredijo, pod ravno tistimi pogoji.

3. Na petindvajseto in petdeseto obletnico svojih obljub, pod tistimi pogoji.

4. Kolikerkrat molijo rožni venec našega Gospoda, ki se imenuje „krona Kristusova“. Moli se 33 očenašev in češčenasimarij v spomin 33 let, katere je bil Jezus Kristus na zemlji; na koncu se moli še očenaš in češčenasimarija v namen sv. očeta papeža. — Slabotni in bolniki, ki ne morejo tega rožnega venca moliti, morejo dobiti ta odpustek in sledeča dva, če molijo kakov psalm ali kako pesem v čast našemu Gospodu in zveličarju Jezusu Kristusu ali njegovi blaženi materi Mariji.

5. Kolikerkrat molijo rožni venec sedmeregga veselja prečiste device Marije. Ta rožni venec se imenuje tudi frančiškanski ali serafinski, in ima 7 odstavkov po 10 češčenasimarij, en očenaš in „čast bodi Očetu.“ Najpred se moli vera, očenaš in češčenasimarija za papeža, nato se pristavite še dve češčenasimariji. Skrivnosti, katere premišluj, so sledeče: 1.) Katerega si Devica spočela. 2.) Katerega si Devica obiskovaje Elizabeto nosila. 3.) Katerega si Devica rodila. 4.) Katerega so trije kralji molili. 5.) Katerega si Devica čez tri dni v tempeljnu našla. 6.) Kateri se ti je po smerti častitljiv prikazal. 7.) Kateri te je v nebesa vzel in kronal. — Ni pa treba teh skrivnosti ravno s temi besedami izraževati; dosti je, da se jih spominjaš. — Da se dobi ta odpustek ni treba prejeti sv. zakramentov pokore in presvetega rešnega telesa.

6. Kadar molijo duhovne ure za mertve (bilje), ali sedem spokornih psalmov ali 15 stopnih psalmov za mertve.

7. Če molijo navadni rožni venec 5 odstavkov in zraven tega še 5 očenašev, češčenasimarij in „čast bodi Očetu“ pred naj sve-
tejšim zakramentom; ali, če tega ne morejo, da na kakem dru-

gem kraju pred podobo križanega Boga pobožno molijo: dobijo enkrat na dan popolnoma odpustek, ki se more v prid obrniti v bogim dušam v vicah.

8. Če v stanu posvečujoče milosti božje molijo 6 očenašev, češčenasimarij in „čast bodi Očetu“ v namen svetega očeta in za rast sv. cerkve, morejo dobiti popolnoma in nepopolnoma odpustke vseh cerkva in svetih krajev v Rimu, Jeruzalemu, Porcijunkuli in pri sv. Jakobu v Kompostelji, in sicer povsod, kjer koli si bodi in kolikerkrat na dan opravijo to molitev — brez vseh drugih dolžnosti. Ti odpustki se morejo darovati za verne duše v vicah.

Glejte, predragi bratje in sestre tretjega reda, to je pač neizmerno bogat zaklad, ki ga morete pridobiti vsaki dan s tako malim trudom!

9. Vsako nedeljo ali praznik Gospodov in prečiste device matere Marije morejo dobiti popolnoma odpustek za mertve, ako se izpovejo, obhajajo in v kaki cerkvi molijo v namen svete cerkve. — Ti prazniki Gospodovi in preblažene božje matere so: Kristusovo rojstvo, obrezovanje, razglašenje, vstajenje, vnebohod, sveto rešno telo; Marijino rojstvo, čisto spočetje, darovanje, oznanjenje, vnebovzetje.

10. Vselej, kadar vredno prejmejo sv. obhajilo in opravijo molitev za odpustke.

11. Gdor vsaki dan premišljuje pol ure, ali vsaj četert ure, more vsaki mesec enkrat dobiti popolnoma odpustek tisti dan, ko sv. zakramente prejme in v cerkvi moli za odpustke.

12. Ta odpustek morejo pod ravno tistimi pogoji dobiti tisti dan, ko so pri mesečnih shodih, ali, ako so zadržani, da ne morejo pričujoči biti, da le vse drugo dopolnijo, kar storiti vtegnejo.

13. Gdor ima 8 dni duhovne vaje in prejme sv. zakramente, dobi popolnoma odpustek.

14. Ravno tako duhovniki tretjega reda, kadar sv. novo mašo obhajajo, in drugi tretjeredniki, če se je vdeležijo in se obhajajo.

15. V praznik tistega svetnika, kateremu je cerkev ali kapela treh redov sv. Frančiška posvečena, če prejmejo sv. zakramente in tam opravijo molitve za odpustke.

16. Na smertno uro, če skesano kličejo sladko ime Jezusovo z ustnicami in sè srcem, ali vsaj v sercu, če ga več z ustmi ne morejo izgovarjati.

17. Ravno tako dobijo popolnoma odpustek na smertno uro,

ako prejmejo od zato pooblaščenega mašnika vesoljno odvezo.

18. Če vmirajoč imajo redovno obleko na sebi ali vsaj na postelji, in zahtevajo v njej pokopani biti. Tudi taki, ki niso v tretjem redu, morejo pod temi pogoji odpustek dobiti.

19. Mašniki tretjega reda, ki mašujejo za svoje rajnice stariše ali žlahto ali za katerega uda tretjega reda, dobijo duši popolnoma odpustek, in jo morejo iz vic rešiti, ako je volja božja.

20. Na dan obletnice, ko so se božjemu sercu Jezusovemu posvetili.

21. Če po opravljeni izpovedi in sv. obhajilu molijo za sv. očeta papeža psalm 19. „Vslíši te“ s pristavljenimi nekimi molitvami, ali pa, če brati ne znajo, tri očenaše in češčenasmarije po namenu sv. očeta, dobijo brezštevilne popolnoma in nepopolnoma odpustke vseh cerkva, bazilik in svetišč celega sveta.

V prilogi podajamo udom tretjega reda slovenski prevod psalma 19. in dotičnih molitev, poterjen po Nj. ekscelenciji, prezvrišenem knezu in nadškofu goriškem, priporočevaje jim, naj si prizadevajo prav pogosto se vdeležiti preobilih odpustkov, ki so podeljeni za to molitev.

Povesti iz življenja sv. Frančiška in njegovih svetih tovarišev.

40. poglavje.

Sv. Anton, ko se muči v Riminu, pridiga morskim ribam.

Kristus je hotel razodeti veliko svestost svojega najzvestejšega služabnika sv. Antona, in pokazati s kako pobožnostjo se mora njegova pridiga in njegovo sveto podučevanje poslušati; zato je mej drugimi primerljeji enkrat po ribah grajal nespamet nezvestih krivovercev, kakor je nekedaj v starem zakonu po oslici svaril nevednost Balaamovo.

Ko je bil sv. Anton v Riminu, da bi krivoverce, katerih je tamkaj veliko bilo, k luči prave vere in na pot čednosti zavernel, je več dni pridigal in se z njimi o veri na Kristusa in o svetem pismu razgovarjal. Krivoverci pa, ne samo da mu niso verovali,

temuč ga tudi poslušati niso hoteli. Zaradi tega je šel sv. Anton nekega dne po božjem navdihnjenju k bregu reke blizu morja. Mej reko in morjem na bregu stoječ je začel, kakor bi pridigal, od strani božje ribam govoriti: „Poslušajte besedo božjo, ve ribe v morju in reki, ker je nezvesti krivoverci poslušati nočejo.“ Komaj je to izgovoril, je priplavala tolika množica velikih, majhnih in srednjih rib k bregu, da jih toliko še nigdar ni bilo videti ne v tem morju, ne v tej reki. Vse so molile glave izpod vode in vse so bile pazljivo k sv. Antonu obrnjene, vse v naj večem miru, pokoju in redu. Spredaj blizu brega so bile male ribice, za njimi srednje in za temi, kjer je bila voda globokeja, so bile te večje ribe.

Ko so vse v takem redu in tako v versti bile, začne sv. Anton slovesno pridigati rekoč: „Drage ribe, sestrice moje! Ve se morate vašemu stvarniku po vsi moči zahvaliti, da vam je tako lepo stanovanje odkazal, zakaj ve imate, kakor želite, sladko in slano vodo, in tudi mnoga skrivališča vam je dal, da se morete pred nevihto skriti. Dal vam je dalje čist in pregleden živelj in jedi za živež. Ko vas je vaš ljubi in dobrotljivi stvarnik v življenje poklical, vam je dal povelje rasti in se množiti, in vas je k temu blagoslovil. Ko je prišla vesoljna povodenj in so vse druge živali poginile, je edino vas Bog ohranil brez škode. Dal vam je plavoti, da ž njimi plavate, kamer vam je ljubo. Vam je bilo odmenjeno preroka Jona po božjem povelju ohraniti in ga čez tri dni zdravega in čverstega na suho vreči. Prinesle ste našemu Gospodu Jezusu Kristusu denar, ko v svojem vboštvu ni imel toliko, da bi bil mogel davek plačati. Ve ste bile živež večnemu kralju Jezusu Kristusu pred vstajenjem in po posebni skrivnosti tudi po njegovem vstajenju. Zaradi vsega tega morate Boga hvaliti in častiti, kateri vam je pred drugimi stvarmi take in tolike dobroto podaril.“ Na te in enake besede in nauke sv. Antona, so začele ribe svoje usta odpirati in z glavami kimati, da bi s temi in z drugimi znamenji svojega spoštovanja Boga hvalile, kakor jim je ravno mogoče bilo. Sv. Anton, ko je videl, kako jako ribe spoštujejo Boga, svojega stvarnika, se je v duhu veselil in je glasno rekel: „Hvaljen bodi večni Bog, ker ga ribe v vodi bolj častijo, kakor krivoverci, in ker neumne živali njegov glas bolj poslušajo, kakor nejeverni ljudje!“ Koliker dalj časa pa je sv. Anton pridigal, toliko bolj je tudi število rib rastlo, in nobena se ni premaknila z mesta, kjer je bila.

Ko se je ta čudež zgodil, začeli so ljudje iz mesta skupaj vreti in prišli so mej njimi tudi krivoverci. Ko so ti tako poseben in imeniten čudež videli, so skesanega serca padli sv. Antonu k nogam, da bi njegove besede poslušali. Nemudoma je začel sv. Anton o katoliški veri govoriti in jo tako vzvišeno razlagati, da so se vsi krivoverci spreobrnili in se k pravi veri v Kristusa vernili. Vse pravovernike pa je to močno okrepčalo in poterdilo v veri, n sè svetim veseljem napolnilo. Nato je sv. Anton ribam dal slovo in blagoslov božji, in ribe so čudno vesele odplavale in odeslo je tudi ljudstvo. Sv. Anton pa je še več dni ostal v Rimini, kjer je pridigal in mnogo duš pridobil.

41. poglavje.

Častiljivi brat Simon reši nekega redovnega brata velike skušnjave, zavoljo katere je že red zapustiti hotel.

Ko se je red začenjal in je sv. Frančišek še živel, je stopil v red neki mladenič iz Asiza, katerega so brata Simona imenovali. Tega je Bog obdaril s tako veliko milostjo za premissljevanje in dušno povzdignjenje, da je celo njegovo življenje bilo ogledalo svetosti, kaker sem od tistih slišal, ki so ž njim dolgo časa vkup živeli. Bil je redko kedaj zunaj svoje celice, in če je kedaj mej brati bil, govoril je le o Bogu. Nigdar se ni učil gramatike, vendar je tako učeno in vzvišeno o Bogu in o ljubezni do Kristusa govoril, da so njegove besede čeznatornemu govorjenju enake bile.

Nekega večera je šel z bratom Jakobom Maškim v gozd, da bi se o Bogu pogovarjala. Ko sta se z veliko sladkostjo o božji ljubezni pogovarjala, prečula sta celo noč v tem pogovoru, in na jutro, kaker je brat Jakob povedal, se jima je zdelo, da je le malo časa mej tem preteklo.

Brat Simon je s tako sladkostjo in s tako dušno miloto vžival razsvetljenje božje ljubezni, da se je pogostokrat na svojo posteljo vlegel, kadar je čutil, da se mu približuje; zakaj tiha sladkost sv. Duha je od njega zahtevala ne samo dušnega, temuč tudi telesni pokoj. Mej takimi božjimi obiskovanji je bil večkrat v Boga zamaknjen in popolnoma neobčutljiv za vse posvetne reči. Ko je bil enkrat tako v Boga zamaknjen in za vse pozemeljsko neobčutljiv, da zavoljo ognja božje ljubezni, kateri je v njem gorel, sè svojimi telesnimi občutki ničesar občutil ni, hotel se je neki brat djansko prepričati, če je res tako, kaker je bilo videti; šel je in

vzel ogel iz ognja in mu ga je na boso nogo položil. Brat Simon pa ni ničesar čutil in tudi ogel ni niti naj manjšega znamenja naredil na nogi, akoravno je bil toliko časa na nji, dokler je vgasnil. Ko se je imenovani brat Simon k mizi vsedel, je pred vsako telesno hrano najprej si vzel dušne hrane, katero je tudi drugim delil, ko je namreč o Bogu govoril.

Sè svojimi pobožnimi pogovori je spreobernal nekedaj nekega mladeniča iz San Severina, kateri je bil zelo ošaben in posveten, zraven pa plemenitega stanu in jako nežne telesne postave. Ko je brat Simon tega mladeniča v red sprejel, je shranil njegovo posvetno obleko pri sebi; živel pa je pri bratu Simonu, da bi ga ta v redovnih vodilih in vajah podučil. Hudobni duh, kateri vse dobro ovira, mu je pa tako močno čutiljivost in tako velike mesečne skušnjave napravil, da nikaker ni mogel zoperstati. Šel je torej k bratu Simonu in mu je rekel: „Daj mi obleko, katero sem iz sveta prinesel, ker ne morem več prestajati mesene skušnjave.“ Poln vsmiljenja mu je odgovoril brat Simon: „Vsedi se nekoliko sem k meni, sin moj!“ In začel se je ž njim tako o Bogu pogovarjati, da je vsa skušnjava prenehala. Ko je pozneje spet skušnjave imel in je vnovič obleko zahteval, je brat Simon z enakim pogovorom o Bogu skušnjava odpodil. To se je večkrat zgodilo.

Naposled pa ga je neko noč skušnjava tako napadla, da ji nikaker ni mogel zoperstati. Šel je tedaj k bratu Simonu in je na vsaki način obleko od njega zahteval, ker mu nikaker ni bilo mogoče dalje tamkaj prestati. Brat Simon ga je kaker poprej povabil, naj se k njemu vsede, in ko se je ž njim o Bogu pogovarjal, je mladenič svojo glavo sklonil in jo je ves žalosten in klaveren položil bratu Simonu v naročje. Poln vsmiljenja je brat Simon svoje oči k nebu obrnil in z gorečo molitvijo Boga zanj prosil. Zdaj se je zamaknil in Bog ga je vslišal; ko se je namreč zdramil, čutil se je mladenič tako prostega vse skušnjave, kaker bi je ne bil imel nigdar v svojem življenju. Žareča skušnjava se je spremenila v žarenje sv. Duha, ko se je približal živemu oglu, bratu Simonu.

Le-ta brat Simon je čisto ves gorel v ljubezni do Boga in do bližnjega, tako da, ko so nekedaj nekega hudodelnika zasačili, kateremu so se imele oči iztakniti, je brat Simon poln vsmiljenja nevstrašeno stopil pred sodnika in vpričo celega sodnega zbora ga jokaje in na vso moč prosil, naj bi njemu eno oko in drugo hudodelniku izpulili, da ne bo ta obeh oropan. Sodnik in ves zbor je bil tako ginjen tolike ljubezni, da so obema prizanesli.

Nekega dne je imenovani brat Simon v gozdu molil in je veliko tolažbo občutil v svoji duši; kar so ga vrane s vpitjem nadlegovati začele. Zapove jim torej v imenu Jezusa Kristusa, da naj odletijo in se več ne vernejo. In imenovane tice so precej odletele, in od tistega časa ni bilo videti nobene vrane več ne v gozdu ne v okolici. Ta čudež se je zvedel po vsi fermski okrajini, v kateri je bil tisti samostan.

42. poglavje.

Bog velike čudeže dela po svetih redovnikih, bratu Bentivolju, bratu Petru iz Montičela in bratu Konradu iz Ofide. Brat Bentivolja nese nekega gobavega v kratkem času petnajst milj daleč, z drugim govori sv. Miha in k tretjemu pride preblažena devica Marija in mu svojega božjega sinčka v naročje položi.

Kaker je nebo sè zvezdami okinčano, tako so jakinsko provincijo že od zdavnaj kinčali sveti in zgledni redovniki, kateri so, kaker nebeške luči, red sv. Frančiška in svet razsvetljevali in lepšali z besedo in sè zgledom. Mej drugimi je bil tam najprej Lucid Antiko v resnici svetilo svetosti in ogenj božje ljubezni. On je v pridigah sv. Duha poln čudovito veliko sadu prinašal. Potem je bil drugič brat Bentivolja od San Severina, katerega je brat Masej videl, ko je v gozdu mej molitvijo v zraku plaval. Zaradi tega čudeža je pobožni brat Masej, kateri je takrat deželni dekan bil, svojo dekanijo zapustil in je stopil v red, kjer je tako sveto živel, da je v življenju in po smerti veliko čudežev storil. Njegovo truplo počiva v Muru.

Imenovani brat Bentivolja je bil nekedaj sam v Trave-Bonantu, kjer je nekemu gobavemu stregel. Dobil pa je od svojega viškega povelje, tisti kraj zapustiti, in se v drugi samostan podati, kateri je kake tri ure oddaljen bil. On gobavega ni hotel zapustiti; vzel ga je torej poln ljubezni na svoje rame in ga je v kratkem času od jutranjega svita do sončnega izhoda prinesel v samostan Monte Sunčino, do katerega je bilo tri ure hoda. Tega pota še orel ne bi bil mogel storiti v tako kratkem času, in zaradi tega so vsi stermeli in se čudili, ko so slišali ta čudež, ki ga je Bog storil.

Tretji je brat Peter iz Montičela. Tega je brat Servodij iz Urbina, tedanji gvardijan starega jakinskega samostana, videl, ko je pet ali šest vatalov od tal vzdignjen molil pred križem, kateri

je v cerkvi visel. Brat Peter se je nekedaj pred praznikom arhangelja Mihaela prav pobožno štirideset dni postil. Ko je mej tem časom v cerkvi molil, ga je neki mlad redovni brat, kateri se je nalašč za veliki oltar skrtil, da bi kak dokaz njegove svetosti dobil, slišal govoriti sè sv. Mihaelom arhangeljem. Govorila sta pa tako-le: Sv. Mihael je rekel: „Brat Peter, zvesto si se za mene trudil in na razne načine svoje telo krotil. Prišel sem za voljo tega, da te potolažim, in da si kako milost, katero koli hočeš, izprosiš; jaz ti jo bom potem od Boga pridobil.“ — Brat Peter je na to odgovoril: „Presveti knez nebeških trum, naj zvestejši branivec božje časti, vsmiljeni dušni varih, prosim te za to milost, da mi odpuščenje grehov od Boga izprosiš.“ Sv. Mihael odgovori: „Zahtevaj kaj drugega, ker to ti kaj lahko od Boga izprosim.“ Brat Peter pa ni hotel drugega prositi, in zatorej je arhangelj rekel: „Zaradi zaupanja in pobožnosti, katero v mene imaš, ti hočem to milost, za katero prosiš, in še mnogo drugih zadobiti.“ Po letem pogovoru, ki je dolgo časa terpel, je arhangelj Mihael odešel in ga polnega tolažbe zapustil.

V ravno tistem času kaker sveti brat Peter je živel tudi sveti brat Konrad iz Ofide. Ko sta ta dva v foranskem samostanu jakinske okrajine skupaj živela, šel je brat Konrad nekega dne v gozd, da bi o Bogu premišljeval, brat Peter pa je šel skrivši za njim, da bi videl, kaj se bo zgodilo. Brat Konrad je začel moliti ter pobožno in spoštljivo preblaženo devico Marijo prositi, naj bi mu ona od svojega božjega sinu to milost sprosila, da bi le nekoliko okusil tiste sladkosti, katero je nekedaj o svečnici sv. Simeon vžival, ko je prečastitljivega zveličarja in Gospoda v svojem naročju nosil. Ko je molitev končal, ga je vslišala vsmiljena devica Marija. Nebeška kraljica se mu je sè svojim nebeškim sinom v naročju prikazala obdana z veliko nebeško bliščobo, približala se je bratu Konradu in mu je svojega božjega sinu v naročje položila. Pobožno ga je sprejel, objel in poljubil, pritiskal ga je na svoje persi in je bil ves vtopljen v božji ljubezni in neizrekljivi sladkosti. Ravno tako sladkost in tolažbo je občutil tudi brat Peter v svojem sercu, ko je skrit vse opaževal. Ko se je preblažena devica od brata Konrada poslovila, se je brat Peter hitro vernil v samostan, da bi ga oni ne zapazil. Brat Konrad se je poln veselja in radosti vernil in brat Peter mu je rekel: „O nebeški mož, veliko tolažbo si danes zadobil.“ Brat Konrad pa mu je od govoril: „Kaj govoriš, brat Peter, in kako moreš vedeti, kaj se mi je

prigodilo?“ „Seveda vem prav dobro“, je brat Peter rekel, „kako te je preblažena devica Marija sè svojim preblaženim sinom obiskala.“ Brat Konrad je v svoji pravi ponižnosti želel, da bi nihče ne zvedel, kake milosti je od Boga zadobil, in je torej brata Petra prosil, naj tega nobenemu ne razodene. Od tistega časa bilo je mej njima tako veliko prijateljstvo, da sta bila v vseh rečeh enega serca in ene duše.

Brat Konrad je v siruolskem samostanu tudi neko obsedeno žensko z molitvijo ozdravil, in ko je celo noč za njo molil, in je njena mati prišla, je drugo jutro hitro od ondod bežal, da bi ga ljudje ne našli in ne častili.

43. poglavje.

Brat Konrad iz Ofide spreoberne mladega redovnika, kateri je druge brate nadlegoval. Omenjeni brat se po smerti prikaže bratu Konradu in ga prosi za njegovo priprošnjo. Sè svojo molitvijo ga reši velikega terpljenja, katero je v vicah prestajal.

Brat Konrad iz Ofide je bil čudovito goreč za evangelijsko vboštvo in za redovno vodilo svetega Frančiška. Živel je tako pobožno in pred Bogom zaslužilno, da ga je Kristus naš Gospod častil z mnogimi čudeži v življenju in po smerti. Mej drugimi bil je tudi ta:

Nekega dne je prišel kaker gost v samostan v Ofidi, in redovniki so ga prosili, naj bi iz ljubezni do Boga in do bratovske edinosti opominjal mladega redovnika, kateri se je v tistem samostanu tako otroče, neredno in lahkomišelnobnašal, da je stare in mlade redovnike v službi božji motil in se malo ali nič ni zmenil za sveto vodilo. Bratu Konradu se je mladenič smilil. Naprošen od bratov ga je torej nekega dne k sebi poklical in ga ljubezni vnet krepko in spodbudljivo opominjal, da se je s pomočjo božje milosti iz otroka v starčka po obnašanju spremenil. Postal je takovboglji, dobrotlji, goreč in pobožen, in zaradi tega tako miroljuben, postrežljiv in vnet za čednostne opravila, da, kaker je poprej celi družini v spodtikljej bil, tako je bil zdaj vsem v zadovoljnost in spodbujenje, in vsi so ga ljubili.

Po božjem sklepu se je zgodilo, da je omenjeni mladenič kmalu po tem svojem spreobrnjenju vmerl, kar je brate močno vžalilo. Ne dolgo po smerti se je njegova duša prikazala bratu Konradu, ko je pred oltarjem imenovanega samostana pobožno mo-

lil, in ga je ko očeta z velikim spoštovanjem pozdravila. Brat Konrad vpraša: „Kedo si?“ Duša odgovori: „Jaz sem duša onega mladega redovnika, kateri je te dni vmerl.“ Na to je rekel brat Konrad: „O moj predragi sin, kako se ti godi?“ Oni odgovori: „Po milosti božji in po vašem opominjevanju se mi dobro godi, ker nisem pogubljen. Pa zaradi nekih pregreh, za katere popolnoma zadostiti nisem časa imel, veliko terpim v vicah. Prosim te, oče, da kaker si meni v življenju pomagal sè svojo ljubeznijo, tako mi blagovoliš pomagati tudi v mojem terpljenju, s tem, da boš nekoliko očenašev za me odmolil. Tvoja molitev je Bogu jako ljuba.“ Brat Konrad je storil, kaker ga je duša prosila, in ko je očenaš izmolil in zraven pristavil: „Gospod daj mu večni mir in pokoj,“ je rekla duša: „O predragi oče, koliko dobrega in koliko okrepčanje čutim! prosim te, moli za me še en očenaš!“ Brat Konrad je še enkrat molil, in ko je končal, je duša rekla: „Sveti oče, ako ti moliš za me, čutim popolno polajšanje; zato te prosim, ne jenjaj za me moliti.“ Ko je brat Konrad spoznal, da njegova molitev tej duši tolikanj pomaga, je sto očenašev odmolil, in ko je končal, mu je ta duša rekla: „Zahvalim se ti, predragi oče, v imenu božjem za ljubezen, s katero si me ljubil; zakaj tvoja molitev me je rešila vsega terpljenja in zdaj grem v nebeško kraljestvo.“ Na te besede je duša zginila. Brat Konrad je na to vso to prikazen svojim bratom povedal, da jih je razveselil in potolažil. Tako je šla ta duša po zasluženju brata Konrada v sveti raj.

44. poglavje.

Bratu Petru se prikažeta Gospodova mati in Janez evangelist, in mu povesta, kateri mej njima je prestal več bolečin pri terpljenju Gospodovem.

Ob času, ko sta brat Konrad in poprej omenjeni brat Peter v foranskem samostanu jakinske provincije skupaj živela, bila je mej tema leskáčočima zvezdama te provincije, in nebeškima možema tako velika ljubezen in prijaznost, da sta bila v vsem enega serca in ene duše. Storila sta zavezo, da si hočeta eden drugemu v ljubezni vse razodeti, kar bi od božjega vsmiljenja v tolažilo sprejela. Ko sta to zavezo storila, se je prigodilo, da je nekega dne brat Peter molil in premišljeval Kristusovo terpljenje, in kako so bili pod križem naslikani prečista devica Marija in ljubljenec Janez evangelist in sv. Frančišek, v dušni bolečini s Kristusom križani.

Zdaj se mu je obudila želja, da bi vedel, kateri mej temi tremi je naj večo bolečino občutil nad Gospodovim terpljenjem, ali mati, katera ga je rodila, ali učenec, kateri je počival na njegovih persih, ali sv. Frančišek, kateri je bil s Kristusom križan.

Mej tem, ko je te svete misli imel, se mu je prikazala devica Marija sè sv. Janezom in sè sv. Frančiškom. Vsi so bili oblečeni v dragocene obleke nebeškega veličastva, samo sv. Frančišek je bil videti lepše oblečen, kaker sv. Janez. Peter se je pri tej prikazni prestrašil, pa sv. Janez ga je potolažil rekoč: „Ne boj se, dragi brat, zakaj prišli smo, da te v tvojem dvojenju potolažimo. Vedi torej, da sva mati Gospodova in jaz večo bolečino občutila pri Kristusovem terpljenju, kaker vse druge stvari, za nama pa ni nihče več bolečine okusil, kaker sv. Frančišek. Zato ga vidiš v tolikem veličastvu.“ Brat Peter ga je na to vprašal: „Sveti Gospodov apostelj, zakaj se pa obleka sv. Frančiška lepša vidi, kaker tvoja?“ Sv. Janez je odgovoril: „Vzrok je ta, ker je v svojem življenju slábejo obleko nosil, kaker jaz.“ Na te besede je dal sv. Janez bratu Petru krasno obleko, katero je v svoji roki imel, in mu je rekel: „Vzemi to obleko, katero sem saboj prinesel, da jo tebi dam.“ Ko ga je sv. Janez s to obleko ogerniti hotel, je brat Peter začuden na tla padel in je začel klicati: „Brat Konrad, ljubi brat Konrad, hiti mi pomagat, pojdi gledat čudne reči!“ Pri teh pobožnih besedah je prikazen zginila. Ko je na to brat Konrad prišel mu je vse po versti povedal in hvalila sta Boga.

O češčenju device Marije,

brez madeža spočete, *in Avstrija*

zlasti v frančiškanskem redu.

VIII.

V drugi polovici petnajstega stoletja se je začel na Španjskem, kaker smo videli, ženski samostanski red [na čast neomadežanega spočetja prečiste device Marije: v prvi polovici sedemnajstega stoletja pa se je ustanovil v češčenje ravno te velike prednosti Marijine na Laškem moški viteški red. ki se sicer ni dolgo časa vzdržal, pa vendar zasluži, da ga tukaj omenimo. Ustanovili so ga Ferdinand Goncaga, vojvoda Mantovski, Karol, vojvoda Niverski, in

21/5

Adolf grof Altan (Altbann), ki so v frančiškanskem samostanu Aračeli v Rimu v ta namen opravili novicijat. Imenovati se je imel ta novi red „kerščanska vojaščina neomadežanega spočetja Marijinega“, deržati pa se je imel vodila tretjega reda svetega Frančiška, in razen neomadežane device in našega svetega očeta Frančiška sta mu bila posebna patrona sveti Mihael arhangelj in sveti škof Bazilij. Papež Urban VIII. je red poterdil 12. svečana 1623; 21. prosinca 1624 pa je sprejel redovno obljubo gori imenovanih trih gospodov, s katero so se zavezali, da bodo vedno branili spočetje Matere božje neomadežane in ob vsaki priložnosti na suhem in na morju zoper katere koli sovražnike svete rimske cerkve se bojevali, v zakonski čistosti, v vboštvu svojemu redu primernem in v pokorščini živeli.

Za znamenje so nosili vitezi tega reda na persih na plavem traku viseč plavo postekljen ali emaljiran, zlato obrobljen križ, obdan s frančiškanskim pasom; na plaščih pa so imeli tudi s frančiškanskim pasom obdano podobo neomadežanega spočetja, to je, Marije device, postavljene v sredi sonca z dvanajstimi zvezdami okoli glave in luno pod nogami. Na veliki redovni zastavi pa je bila na eni strani podoba križanega Jezusa s podobama Matere božje na desni in svetega Mihaela na levi; na drugi strani pa plavi redovni križ, in pod njim v sredi podoba neomadežanega spočetja, na desni sveti Frančišek kazaje svete rane, na levi pa sveti Bazilij.

Sprejemati so se imeli v ta viteški red mladeniči, ki so doveršili vsaj šestnajsto leto in možje, da le niso bili v tretjič oženjeni; vsaki pa je moral biti primerno premožen in po očetu in po materi do četrtega kolena plemenitega stanu. Kedor bi bil mladenič v red stopil, smel se je pozneje ženiti, in ako mu je prva žena vmerla, tudi še v drugič, ne pa tretjič. Velikega mojstra ali poglavarja celega reda so si imeli voliti le na šest let, po zgledu reda svetega Frančiška. V našega reda cerkvah so imeli, kjer bi njihovih lastnih ne bilo, redovno obleko in znamenja sprejemati in po novicijatu obljube delati. *)

Iz povedanega je očitno, da je bil red kerščanske vojaščine Marijinega neomadežanega spočetja v resnici pravi cerkveni red, mladika iz korenine tretjega reda sv. Frančiška, dasiravno se je že nekako bližal sadanjim tako imenovanim redovom, ki jih delijo kralji in cesarji tistim, katere hočejo posebno počastiti, in ki navadno

*) Orbis seraph. II. pg. 927.

niso nič drugega, kakor le neka dragocena znamenja, križci ali zvezde iz zlata in dragih kamenov.

Red svetega Frančiška je imel potemtakem dva nova redova na strani, ki sta bila posebno posvečena češčenju neomadežanega spočetja; prvi, ki ga je ustanovila, kakor smo videli, zveličana Beatrix iz Silve, je bil nekako vcepljen na drugi red svetega Frančiška, red svete Klare; viteški red pa, o katerem smo ravno govorili, je bil izrastek tretjega reda Frančiškovega. Prvi red pa je tega in onega pomagal ustanoviti, ter tako tudi v njiju častil neomadežano spočetje. Sebi pa je ob tem času za posebno patrono izvolil brez madeža spočeto mater božjo Marijo. Zgodilo se je to v sedemdesetem generalnem kapiteljnu ali vesoljnem zboru celega reda, obhajanjem v mestu Toledu na Španjskem, meseca rožnega cveta 1645.

„Ker so sveti oče Urban VIII.“ tako nekako se bere v dotičnem določilu, „prepustili društvam, da si po svoji pobožnosti prosto smejo voliti izmej svetnikov posebnega zavetnika, in ker je naš red že od svojega začetka ne tolikanj terdovratno, kakor srečno in nepremagljivo se potegoval za to, da je bila presveta božja porodnica prosta izvirne krivice, in ker se je po mnogih dobrotah, ki jih je naš red sprejel, izkusilo, da je to prizadevanje prijetno presveti devici; zato je cel red manjših bratov na vesoljnem shodu v Toledu zbran blaženo devico mater božjo Marijo, glede na to, da jo spoznamo in častimo v samem spočetju prosto izvirne krivice, enoglasno izvolil za posebno zavetnico celega reda. Zategadelj se zapoveduje vsem okrajinskim poglavarjem pod pokorščino, da naj praznik presvetega spočetja s tako slovesnostjo in po tistem cerkvenem obredu obhajati vkažejo, kakor se posebni patroni obhajajo.“ *)

Natančniši se je določilo, kako se ima obhajati v našem redu ta praznik, v vesoljni skupščini, ki je bila leta 1676 v samostanu Aračeli v Rimu. Sklenilo se je namreč, naj se prosi sveta skupščina, ki ima določevati cerkvene obrede, da bi se praznik neomadežanega spočetja preblazene device Marije ko zavetnice smel obhajati kakor največi prazniki, kar se imenuje po latinsko „sub ritu duplicis primae classis.“ **)

Tako je češčenje neomadežane nebeške kraljice v našem redu

*) Chronologia historico-legalis seraph. ord. Venetiis 1718. pg. 49.

**) Ibidem pg. 160, n. 21.

tudi v 17. stoletju krepko napredovalo. Napredovalo je pa tudi zunan našega reda po vsem katoliškem svetu; prav posebno pa v naši avstrijski domovini.

Videli smo že, s koliko gorečnostjo je rodovina habzburška na Španjskem se poganjala za neomadežanost Marijinega spočetja; ali tudi v Avstriji naša pobožna cesarska hiša v tem ni zaostala. Vže Ferdinand II., ki je bil nemški cesar od leta 1619 do 1637, imel je to prednost Marijino v posebni časti. Leta 1629 je pisal vsem škofom svojih dednih dežel, naj vpeljejo in obhajajo praznik neomadežanega spočetja visoko hvaljene device Marije, katere milosti in priprošnji je pripisoval vso svojo srečo, od katere je tudi še večih milosti vsaki dan pričakoval. Ko je sloveči ljubljanski škof Tomaž Hren to pismo prejel, zapisal je od zdolaj ginjen blizu te besede: „O kako verno in goreče je pisanje pobožnega in prezmagovitega cesarja. Beri in stermi! Zavoljo mnogih in raznih, tudi čudovitih zmag nad svojimi sovražniki, katere je dobil z nebeško pomočjo in obrambo, hoče preslavni cesar Ferdinand II., da naj se praznik Marijinega spočetja povsod preslovesno obhaja prihodujim v spomin“ itd. *)

23/5
Tega pobožnega cesarja sin in naslednik, Ferdinand III, ki je cesarjeval od leta 1637 do svoje smerti leta 1657, pokazal je svojo priserčno ljubezen do neomadežane božje matere še bolj očitno. Leta 1647 jo je izvolil za posebno varuhinjo in patrono Avstriji, čemer so tadanji deželni stanovi radi priterdili. Nadalje je postavil na Dunaju na najimenitnejšem tergu pred dvorno cerkvijo prelep marmorjev steber in nanj tudi iz marmorja podobo brez madeža spočete device. O slovesni priliki, ko se je ta steber blagoslavljaj, pa je storil Ferdinand III. obljubo, da se bodo pred praznikom neomadežanega spočetja, 7. grudna, v Avstriji postili na čast svoji posebni zavetnici; ta post, ki drugod ni bil v navadi, imenovali so potem „avstrijski post“ (jejunium austriacum).

Pa to temu pobožnemu cesarju še ni bilo zadosti. Dve leti pozneje, 19. prosinca 1649, je pisal Ferdinand III. dunajski visoki šoli ali vseučilišču, naj sklene po zgledu pariškega, kolonjskega in drugih vseučilišč, nikomer ne deliti nobene učenjaške časti, zlasti nikoger ne narejati za doktorja in nikoger ne sprejemati za profesorja bodi si na kateri koli svoj oddelek ali fakultet, bogoslovja, pravice, zdravništva ali modroslovja, kedor se prej s prisego ne za-

*) Valvasor III. pg. 359 sq.

veže, da bo veroval, pridigal, učil in s pisano in govorno besedo branil neomadežanost Marijinega spočetja. Vseučilišče je brez obnavljanja 11. velikega travna 1649 sklenilo, kakor je cesar želel, in cesar je ta sklep poterdil 17. velikega travna ravno tistega leta. Po njem se je vseučilišče v resnici ravnalo vse do leta 1782. Od vsakega, ki je hotel doktor biti, ali kako službo dobiti na visoki šoli, tirjala se je omenjena prisega, ki se je verhu tega na praznik prečistega spočetja tudi še vsako leto ponavljala. Na ta praznik je bila slovesnost velika. Bogoslovski oddelek visoke šole je imel skerbeti, da je bila pri svetem Štefanu latinska pridiga za akademike, to je, učence na vseučilišču, popoldne pa so imeli biti rektor ali ravnavec cele te šole, dekani ali predstojniki štirih oddelkov in prokuratorji ali oskerbniki vseučilišča na tergu pred podobo neomadežanega spočetja pri lavretanskih litanijah in sicer klečé in v obleki svoje službe in časti. Seveda se je tudi cesar sè vso svojo dvorno gospodo vdeleževal te pobožnosti.

Kako lepo je tačas napredovalo in širilo se češčenje neomadežanega spočetja, pričate nam naposled tudi dve bratovščini, ki ste bile tedaj na Dunaju. Leta 1650 se je ustanovila s priterjenjem papeževim skupščina pod varstvom in imenom spočetja blažene device Marije za učence višjih latinskih šol. Za druge ljudi je bila pa pri frančiškanih velika bratovščina neomadežanega spočetja Marijinega, ki je hodila vsako leto meseca malega serpana, okoli praznika Marijinega obiskovanja, v procesiji v Hietzing, meseca kimavca pa v Marijacelj na božjo pot. *)

Češčenje sv. Jožefa.

3. Tudi mi ga moramo častiti!

Po vsem tem, kar sem že povedal o češčenju sv. Jožefa, zdaj že lahko sprevidiš, predragi, da ne more biti, in kajne, da tudi res ne bode drugači, kakor ganiti se bo treba, vzdigniti se boš moral še ti za trumo njegovih zvestih častivcev. Ud tretjega reda biti, pa za čast sv. Jožefa le prav malo ali celo nič ne storiti, to bi bilo za te sramotno pa tudi za tvojo dušo — zelo škodljivo. Kolika škoda — zamujati brezštevilne milosti in dobrote, ki jih

*) Wetzter u. Welte, Kirchenlexikon.

sprejemajo iz bogatih rok sv. Jožefa vsi, kateri se zaupljivo zatekajo k njemu in stanovitno terkajo na zlata vrata njegove nebeške zakladnice! O da bi ti jaz mogel dopovedati, kolika izguba bo, če se boš še dalje — kar naravnost rečem — tako ogibal sv. Jožefa, ali pa le malo kedaj in še takrat tako slabotno, oh, tako nkratko in na lahko poterkal na njegove duri, kakor do zdaj!

Tedaj nikar več tako bojazljivo, tako omahljivo! in pa tako redko kedaj! Večkrat priteci in zaupljivo poterčaj! Pomisli vendar, kedo je sv. Jožef; prevdari vsaj nekoliko, kakovo oblast ima njegova priprošnja!

Ali naj ti pomagam?

Ozriva se najpred na častitega očaka, egiptovskega Jožefa, ki je bil predpodoba svetemu redniku Jezusovemu ne le po imenu, ampak ge v mnogih drugih ozirih. Zlasti v teh le dveh, ki sta ti še gotovo iz šole znana. „Kupci so bili Jožefa prodali v Egipt Putifarju, kraljevemu dvorniku; Bog pa je bil z Jožefom; vse mu je po sreči šlo, kar je počel. Zato je milost zadobil pred svojim gospodom, in ta ga je postavil čez vso svojo hišo.“ In potlej — preskočiva vse drugo, kar je bilo vmes! — čez nekaj let mu reče kralj Faraon: „Bomo li mogli dobiti tacega, kateri bi bil poln božjega duha, kakor si ti? Glej postavim te čez svojo hišo in čez vso egiptovsko deželo in vse ljudstvo naj bo pokorno povelju tvojih ust, le za kraljev sedež bom vikši od tebe!“ — Tudi mu kralj spremeni ime ter ga imenuje „odrešenika sveta.“

Te besede so sicer dovelj jasne in primera lahko razumljiva, pa vendar jih hočem še razložiti; toda ne po svoje, ampak da se ti reč bolj zaterdi, z besedami naj vikšega pastirja papeža Pija IX., ki so 8. grudna l. 1870 po vsem katoliškem svetu razposlali takole pismo:

„Kakor je bil Bog čez vso egiptovsko deželō postavil onega Jožefa, ki je bil sin očaka Jakopa, da bi ljudstvu žita preskerboval; tako si je tudi o dopolnitvi časa, ko je hotel svojega edino-rojenega Sina za odrešenje sveta na zemljo poslati, izbral družega Jožefa, kateremu je bil prvi predpodoba. Tudi tega je postavil za gospodarja svoji hiši in svojemu posestvu, tudi tega je odbral za varuha svojim naj dražjim zakladom. Njemu je bila izročena Marija, brezmadežna devica, iz katere je bil po sv. Duhu rojen naš Gospod Jezus Kristus, kateri se je tako ponižal, da je hotel pri ljudeh za sinu Jožefovega veljati in njemu pokoren biti. Koliko kra-

ljev in prerokov je hrenepelo sè svojimi očmi še videti zdavno Ob-
ljubljenega? Jožef ga ni le videl, mariveč je ž njim po domače ži-
vel, ga ljubeznjivo pestoval in poljuboval njegovo božje obličje.
Skerbno je tudi pripravljajl hrano njemu, ki je bil sam živi kruh
iz nebes, ki je imel pozneje biti vernemu ljudstvu živež za večno
življenje.

„Glede tolike časti, ki jo je Bog svojemu naj svetejšemu slu-
žabniku skazal, je sv. cerkev od nekedej preblaženega Jožefa pre-
cej za njegovo sveto nevesto, deviško Materjo božjo, posebno časti-
la in slavila ter se v hudih stiskah njegovi priprošnji priporočevala.

„Ker pa ravno v teh tako silno žalostnih časih sveto cerkev
njeni sovražniki tako zelo in po vseh krajih napadajo in ji toliko
hudega prizadenejo, da brezbožni ljudje že menijo, zdaj jo bodo
peklenska vrata premagala; zato so se škofje od vseh krajev ka-
toliškega sveta v svojem in v imenu svoji skerbi izročeni verni-
kov do naj višjega pastirja svete cerkve obrnili s prošnjami, naj
slovesno izvolijo sv. Jožefa za zavetnika (patrona) vsej sveti kato-
liški cerkvi. Ker so le-ti potlej, poklicani k vatikanskemu zboru v
Rim, svoje želje in prošnje še bolj goreče ponavljali, so naš sveti
oče Pij IX. še posebno gledé na silno žalostne razmere naj novej-
ših časov, vslišali prošnje častitih škofov in so sv. Jožefa slovesno
imenovali zavetnika cele sv. katoliške cerkve.“

Tem besedam božjega namestnika mi pač ni treba ničesar pri-
stavljati, ker so tako jasne, kakor so bile vsakemu razumljive be-
sede egiptovskega kralja Faraona, ki je nakratko odgovarjal in ve-
leval vsem, ki so pomoči iskali pri njem: „K Jožefu pojdite in
storite, kar vam poreče!“

In po vsej pravici smejo naj vikši vladar božjega kraljestva
na zemlji tako velevati svojim podložnim; prav je, da sveti oče
svoje ljubljene otroke priporočujejo in izročujejo sv. Jožefu. Zakaj,
mej brezštevilnimi trumami svetnikov božjih ne najdejo nobenega, ki
bi sè svojo prošnjo toliko premogel pri Jezusu in Mariji, bodi si
za vesoljno cerkev skupaj, bodi si za posamezne verne posebej!

Kje pa se je začelo kraljestvo božje na zemlji? bi smeli vpra-
šati. Kje je tisti prostor, kjer je bila takorekoč zibel sv. katoliški
cerkvi? Ali ni prav za prav sveta hišica v Nazaretu podlaga sv.
katoliški cerkvi? Ni li sv. Jožef za sv. katoliško cerkev že takrat,
preden se je jela razširjevati, več storil, kakor pozneje sveti apo-
steljni, ker je za življenje in varnost njenega začetnika skerbél in
ga po božjem povelju rešil iz rok Herodovih?

V sredi mej novim in starim zakonom se mi zdi, da stoji sv. Jožef naj veči in naj srečniši iz mej vseh prerokov in pravičnih starega zakona; ker zveličarja, ki so ga vsi pravični tako hrepenič pričakovali, preroki s toliko tolažbo napovedovali in sv. Janez celo s tolikim veseljem pokazal ljudem, njega je on pod svojo streho imel in mu smel celo toliko let zapovedovati, kakor oče svojemu sinu. Pa tudi mej vsemi svetniki kerščanske dobe smemo sv. Jožefa na prvo mesto postaviti: veči je, kakor aposteljni, ker mu je bil pokoren on, katerega so sv. aposteljni le svojega gospoda imenovali, svojega učenika spoštovali; veči je, kakor marterniki, zakaj če tudi ni kervi za Jezusa prelil, je pa tolikrat prelival svoj vroči pot in je prestal toliko težav in britkosti, ker je bil prvi preganjan zavoljo Jezusa, zavoljo božjega deteta, v njegovi službi; veči je kakor druge izvoljene device, ker ravno zavoljo deviške čistosti je zaslužil biti varih Jezusu Kristusu in njegovi deviški materi Mariji; veči je, kakor puščavniki, ker je on prvi z Jezusom vbežal v egiptovske puščave in tako rekoč pot pokazal prvim puščavnikom; veči je, kakor škofje in mašniki, ker le-ti le v podobi kruha in vina Jezusa prijemajo in darujejo, on pa ga je v človeški podobi smel objemati in poljubovati. Tako se sme po vsej pravici reči, da je za Marijo mej nebeškimi prebivavci naj veličastniši sv. Jožef! Kedo bi bil vstanu zadostno popisati njegovo čast!

Ker je pa čast njegova v nebesih tako velika, koliko moč mora pač imeti njegova priprošnja! Po mislih popožnih učencov je njegovo življenje v nebesih nekakšno nadaljevanje tiste časti in oblasti, ki jo je na zemlji imel pri Jezusu in Mariji, toda le še v nezmerno veči meri. Kakor je bil Sin božji na zemlji sv. Jožefu z detečjim spoštovanjem in z otročjo pokorščino vdan, enako spoštljivo in ljubeznjivo je še zdaj v nebesih vdan svojemu redniku. Ali — da po človeško govorimo — Jezus predobrotljivi rad vsliši prošnje sv. Jožefa že iz hvaležnosti; njegove prošnje so mu nekakšno zapovedovanje tudi v nebesih, kakor nekedaj na zemlji, in torej za Marijinimi prošnjami naj več veljajo. Za Marijo, mogočno kraljico, ne more nihče v nebesih s tolikimi in takimi razlogi podpirati svoje prošnje; nobeden ne more Jezusu reči, da mu je dajal jesti, da mu je dajal piti, da ga je oblačil, da ga je odgojeval, da ga je spremljal in ga smerti obvaroval, kakor sv. Jožef; in mili Jezus mu gledé na to ne bo odrekel nikakeršne prošnje.

In če bi sv. Jožef Boga ne prosil naravnost, ampak po Mariji, ali mu bo mogla Marija kaj odreči? in bo li mogel Jezus

odreči to, za kar ga prosita oba, Marija in sv. Jožef? — Ako bi bil takrat, ko je bil še sv. Jožef z Jezusom in Marijo na zemlji, prišel kedo v njihovo hišo kaj prosit, n. pr. kako orodje ali kar koli, do katerega bi se bil pač naj pred obrnil? ali mari ne do Jožefa, ki je bil gospodar in je veljal za očeta? In če si je tudi od Marije ali Jezusa želel kake dobrote, gotovo je naj popred poprosil Jožefa, naj posreduje pri njima. Tudi zdaj naj bo za naše prošnje taka le skrivnostna lestvica: po sv. Jožefu naj gredo do Marije, po Mariji naj se dvigajo do Jezusa, in po Jezusu svojem edinorojenem Sinu nam bo nebeški Oče dodelil, smemo upati, česar potrebujemo. Zakaj, Jezus kaže nebeškemu Očetu svoje rane, ki jih je iz večne ljubezni in pokorščine do njega sprejel, Marija spominja Jezusa na to, da je njegova mati in sv. Jožef kaže Mariji in Jezusu svoje roke, ki so bile nekedaj težkega dela zanju vse terde in žuljave. Torej dodeli nebeški Oče po Jezusu naj svetejši devici Mariji, kar ga prosi, Marija sv. Jožefu, sv. Jožef pa svojim zvestim častivcem!

Ali te to še ne bo nagnilo, da se berž ko berž pridružiš zvestim častivcem sv. Jožefa?

Pa prevdariva to še po drugi strani.

Sv. Tomaž Akvinski, mož naj obilniše duhovske učenosti vseh stoletij, piše o priprošnji sv. Jožefa takole: „Nekaterim svetnikom je Bog posebno moč dal, le v nekaterih posameznih potrebah nam pomagati; sv. Jožefu pa je dano v vseh potrebah nam pomagati in braniti vse, kateri se njegovi prošnji priporočajo: on je splošni pomočnik! Do njega naj se obračajo duhovni, da bodo z vedno večo častjo in čistostjo služili včlovečenemu Bogu; njega naj si izvolijo zakonski za variha, da bodo živeli v edinosti in zvestobi; mladeniči in device, da se v deviški čistosti ohranijo; zapovedniki, da bodo svojim podložnim modri predstojniki; posli, da se navadijo vbogati; vbogi, da bodo z vdanostjo svojo osodo prenašali; pred vsem pa bolniki in vmirajoči, da se v Jezusovem miru od tod preselijo.“

Te besede angeljskega učenika nas še le prav jasno učijo, zakaj se imenuje sv. Jožef varih in zavetnik vesoljne katoliške cerkve. Kakor se namreč dobri otroci v vsaki potrebi najpred do očeta obračajo ali pa do njegovega namestnika, enako se smemo vsi otroci mnogoštevilne kerščanske družine, katero preskerbljuje dobra mati sv. katoliška cerkev, vsak v svoji posebni potrebi obračati do njega, ki ga je Bog Sin sam imenoval očeta. Kakor je nekedaj

v egiptovski deželi vsak, od kodar koli je prišel, domač ali tuj, dobil povelje, naj gre k Jožefu; tako je tedaj tudi želja naj vikšega namestnika Jezusovega, rimskega papeža, naj vsi kristijani, mali in veliki, priprosti in učeni, zdravi in bolni, kar vsi brez razločka pri sv. Jožefu pomoči prošijo. Zlasti pa naj bodo njegovemu varstvu priporočeni:

2 a) Vsi nedolžni otroci. Naj lepši del izvoljene črede Jezusove so gotovo vsi tisti otroci, kateri so še nepopačeni, nedolžni; take naj raji gleda milo oko naj ljubšega Pastirja, take naj bolj ljubi detečje serce božjega Jagnjeta, ker so pervenci, — cvet sv. katoliške cerkve. Pa ravno taki so naj bolj v nevarnosti, ker si sami še neznajo in nemorejo pomagati; kakor nezmožna jagnjeta so, katera morajo drugi voditi in varovati. Odtod je prišla v navado beseda: „Kjer so otroci, tam so skerbi.“ Z otroci imamo vsi križ; najpred stariši, potem duhovni in učeni, potlej sorodniki, botri in botre itd. in sploh bi rekel, da vsako dobro katoliško serce mora želeti in po svoji zmožnosti tudi kaj storiti, da bi otroci bili in ostali dobri, ker se ve, da je vse zamujeno, če je mladost zamujena.

Pa pri tolikih nevarnostih sedanjega časa, bi bile zastoj naše skerbi, zastoj vsa naša prizadevanja brez pomoči od zgoraj; hudobni in zviti svet nam jih bo iz rok iztergal, ako jim ne preskerbimo močnejšega variha, kakor smo mi. In kje ga hočemo iskati? Za Marijo je sv. Jožef gotovo naj boljši in naj skerbnejši varih kerščanske mladine. Saj nihče tako ne pozna lepote detečje nedolžnosti, kakor sv. Jožef, ki je od blizu gledal naj večo svetost božjega deteta; saj nihče ne pozna tako mladostnih nevarnosti, kakor sv. Jožef, ki je nekedaj rešil na angeljevo povelje Jezusa in mater njegovo iz rok kervoločnega Heroda. In Bog, ki je svojega lastnega Sina njegovi skerbi izročil, in mu po angelju bližnjo nevarnost naznanil, bo gotovo tudi zdaj še posebno se oziral na one otroke, kateri so ravno temu Jožefu priporočeni. Sv. Jožef je tedaj za Marijo v nebesih naj veljavniši zavetnik ljube mladine in vseh, kateri imajo mladino odgojevati. Zato jako napak ravnajo vsi maloverni odgojitelji, ki se le na svojo moč zanašajo, na svojo učnost in na „naj boljše metode“, za mogočno varstvo pa, ki ga je Bog sam sv. Jožefu izročil, se ne zmenijo. Koliko bolj modro ravnajo one — zlasti redovniške — šole, ki sebe in vso ljubo mladino posebnemu varstvu sv. Jožefa izročajo!

Nedolžne otroke tedaj najpred priporočajmo sv. Jožefu in učimo jih že iz mladega, kako naj se mu tudi sami priporočajo.

b) Mladeniči in device. Malo pregovorov v ustih našega milega naroda je tako resničnih, kakor pregovor: „Majhini otroci majhina skerb, veliki otroci velika skerb.“ Z leti namreč se ne razvijajo samo telesne, ampak tudi dušne moči in le prerada se začne tudi v srcih mladostnih ponavljati evangelijska prilika, da plevel in ternje bolj hitro raste, zaderžuje žito, in je še mnogokrat popolnoma preraste in zaduši. Že v otročjih letih se je bilo bojevati z mnogoverstnimi sovražniki, ali le-ti niso bili še tako strašni, tako ljuti: mladeniču in devici se začnejo nasproti staviti velikanski — golijati! In kakor so za telesno zdravje v človeškem življenju nekatera leta mimo družih nevarniša, v katerih jih največ pomerje; enako je tudi v dušnem življenju ravno to tista doba, ko je najhujša vojska, ko jih naj več pade. Kakor šibki mladenič David, tako potrebuje vsak posebne pomoči od zgoraj, kedor hoče v burnih letih zoper viharne strasti zmagovati in stanoviten ostati. Pa kje iskati take pomoči?

Ne rečem, da bi ne imeli mladeniči in dekleta v nebesih še mnogo družih pomočnikov, ki naj jih kličejo na pomoč v tolikih nevarnostih; vendar mogočnejšega priprošnjika jim ne vem imenovati, kakor je sv. Jožef. Zakaj on je sam poskusil življenja boj mej enakimi nevarnostmi, pa ostal je ves čas čist, bogaboječ mladenič — „pravičen“, kakor ga sv. pismo imenuje; tedaj je sam naj lepši zgled vsakemu kerščanskemu mladeniču, presvital zgled vsem bogoljubnim devicam. Poleg tega pa je bil sv. Jožef na zemlji varih tistega presvetega mladeniča, o katerem sv. pismo pravi, da „je rasel kakor na starosti tako na modrosti in prijetnosti pred Bogom in pred ljudmi“ (Luk. 2. 52), in varih tiste brezmadežne device, ki se po pravici imenuje kraljica vseh devic, ki se je kakor bela lilija razcvitala in rastla brez madeža, ter ostala ves čas cvetoča brez naj manjšega greha, v svitlobi naj lepših čednosti. Koliko skerb, koliko ljubezen mora pač ravno zato sv. Jožef zdaj imeti v nebesih za vse mlade ljudi, ki so pripravljene za Jezusom hoditi in njegovo prečisto mater posnemati!

Zatoraj slovenski mladeniči in dekleta! ne zamudite časa in pomoči, ki je vam na ponudbo. Vem, da je mej vami še mnogo dobrih, blagih, ki imate še nepokvarjeno pošteno serce in si ga želite še dalje tako ohraniti in zboljševati, pa vas skerbi zastran obilnih nevarnosti: „pojditе k sv. Jožefu, in storite, kar vam poreče!“ Vem pa tudi, da taci ni premalo, ki ste v naj lepših letih že vsi nekako zbegani, hudim strastim vdani — nesrečni, ki starišem in

duhovnikom bitko žalost delate in jim izmej vseh naj bolj serce težite; veliko ste že izgubili in zapravili, vendar znabiti vam je ostalo še nekoliko dobre volje, ki je pa preslaba, da bi vas na pravo pot pripravila, o! vam mladim omahljivcem še posebno klčem: nikar ne odlašajte, — pojdite k sv. Jožefu!

(Dalje prihodnjič).

Življenje svetega Ludovika IX.

francoskega kralja, patrona tretjega reda svetega Frančiška.

XIII. Sveti Ludovik jetnik.

Enaka osoda, kaker vso njegovo vojsko, zadela je tudi kralja Ludovika in njegova dva brata; vse tri so odpeljali Saraceni z neizmernim veseljem vjete nazaj v Mansuro, 6. malega travna 1250. Bolj iz lakomnosti kaker iz vsmiljenja je poslal sultan kralju in drugim imenitnim bolnikom svoje zdravnike, ki so bili bolj zvedeni, kaker kerščanski; zapovedal je tudi v obilnosti dati kralju vsega, karkoli potrebuje in karkoli bi zahteval. Čez nekoliko dni potem pa mu je stavil po svojih tolmačih pogoje miru. S pretenjem in ostro besedo je zahteval, da se mu izroči Damijata sè vsemi rečmi, katere so v mestu. Zraven tega imajo kristijani tudi vso škodo poverniti in vse iztroške plačati, katere so imeli Saraceni od dne, ko so se kristijani polastili Damijate. Naposled hoče imeti za jetnike, da jih oprosti, neke terdnjave v sveti deželi; kar se mu je pa hitro odreklo, ker so ti kraji in terdnjave ali cesarja Friderika ali pa templjarjev in hospitalitov, francoski kralj pa nima oblasti zapovedovati niti prvemu niti drugim. Tudi se ne strinja s prisego templjarjev in hospitalitov to tirjatev izpolniti; prisegajo namreč pri živem Bogu, nigdar terdnjav, ki so se jim izročile, ne dajati Saracenom, da bi s tem rešili življenje vjetim. Tako odgovarjajo francoski vitezi in baroni; enako odgovarja tudi Ludovik sam, in ko mu pretijo, da ga bodo strahovito terpinčili, če ne privoli v vse kar hočejo, pravi jim z vdanostjo v voljo božjo: „Vaš jetnik sem. storiti morete z mano, kar se vam poljubi.“

Zavoljo te stanovitnosti, in ker se Saracenom tudi ne posre-

či se zvijačo vzeti Damijate, odjenja sultan nekoliko. Bolj vljudno poprašuje svetega kralja po svojih poslancih, koliko da bi bil pri volji plačati v denarju za oproščenje svoje in drugih jetnikov, zraven tega, da mu Damijato verne. Na to odgovori Ludovik, naj sultan sam zahteva, koliker se mu zdi, da je prav, potem hoče on po svojih poslancih naznaniti kraljici, ki je v Damijati, da bo plačala.

Sultan zahteva en milijon bizantinskih zlatov, v kar privoli kralj brez besedovanja. Ko sultan zve, da hoče Ludovik vse plačati, ter ni kar nič pritergoval, pravi sè začudenjem: „Pri moji veri, vmazan ni Francoz, ker ni hotel pritergovati, dasiravno je znesek tolik. Pojdite in povejte mu, da bo plačal le osem sto tisoč zlatov; jaz mu jih sam dve sto tisoč odpustim.“

S prisego se je potem sklenil mir na deset let. Sultan se je zavezal, da oprostí vse jetnike, naj gredo, kamerkoli hočejo; in to ima veljati o tistih, kar jih je bilo vjetih v tej vojski s Francozi, in vseh drugih, kar jih je padlo v saracensko sužnost, odkar sta se pogodila sultan Al-Kamil in cesar Friderik, leta 1229. Deset let imajo Saraceni v miru pustiti vse, kar imajo kristijani v sveti deželi. Ludovik pa je obljubil nazaj dati Damijato, plačati osem sto tisoč bizantinskih zlatov in oprostiti vse v zadnji vojski vjete Saracene, in tudi tiste, kar jih je bilo vjetih v jeruzalemskem kraljestvu od 18. svečana 1229. Ker je sultan odločil, da se imajo kralj in francoski velikaši odpeljati po Nilu v Damijato, pošlje jim štiri ladje, na katerih so se peljali najprej do neke velike lesene palače sultanove, ki je bila na bregu reke Nila. Tukaj so čakali, dokler bi se dopadlo sultanu, nadaljevati ž njimi pot v Damijato. Ali ni je mogel; njega je zadela britka smert in njegovim jetnikom je pretila tukaj nova, velika nevarnost.

Nezadovoljni z novim sultanom, sklenili so saracenski pervaki vmoriti ga, preden dobi Damijato od francoskega kralja. Mladi sultan je namreč v škodo starih služabnikov svojega očeta boljše službe delil svojim ljubljencem, katere je iz Sirije sabo pripeljal. To ravnanje je óne zelo žalilo; sumili so pa tudi, sklepaje iz sultanovega obnašanja, da jih namerja vse ali naravnost pomoriti, ali pa izročiti počasni smerti v ječi. Posrečilo se je zarotnikom za svoj namen si pridobiti sultanove telesne stražnike, mameluke imenovane. Ti so bili naj boljši konjiki in sploh naj boljši vojaki cele vojske; egiptovski sultani so si jih izrejali, po turški navadi, iz otrok

sužnjih ali pa iz kupljenih mladeničev. Ko so nje pridobili, čakali so zarotniki le še priložnosti, da bi zveršili svoj namen.

In ni bilo treba dolgo čakati. Drugega velikega travna povabi sultan k obedu pervake svoje vojske mej njimi tudi imenitniše mameluke. Ko se je po kosilu poslovil od teh gostov in hotel iti v svojo izbo, vdari tisti, ki je nosil njegov meč sultana po roki ter ga močno rani. Turanšah išče pomoči pri svojih velikaših, ali je ne najde. Zbeži torej na visok lesen stolp, ki je bil poleg njegove izbe; ali mameluki zažgo ta stolp z gerskim ognjem. Sultan beži proti reki Nilu. Na begu mu mameluški jezdec velikanski meč zasadi mej rebra. Tako, z mečem v telo zabodenim, skoči sultan v reko, da bi se rešil; ali kakih devet konjikov dervi za njim. Pobijejo ga blizu ladji, na katerih so bili kristijani. Eden teh konjikov mu prepara život in izterga iz njega serce. Še s kervavo roko leti potem na ladjo, kjer je bil kralj Ludovik. „Kaj mi boš dal,“ zagrozi se nad njim, „ker sem vbil tvojega sovražnika, ki bi te bil gotovo vmoril, če bi bil še kaj časa živel?“ Ludovik še ne odgovori na to vprašanje. „V moji moči je, da te rešim, ali pa pobijem,“ pravi meč vihte ta ali drugi sultanov morivec; „če me narediš za viteza, dam ti slobodo.“ Brez straha mu odgovori Ludovik: „Nikomer ne delim viteštva, ki ni kristijan; pokristijanji se, potem ti izpolnim, kar želiš.“

To možato obnašanje se je mnogim saracenskim pervakom tako dopadlo, da so mislili Ludovika izvoliti za svojega sultana. Pozneje enkrat je vprašal sveti kralj Žoenvilja, kaj misli, ali bi bil takrat sprejel egiptovsko kraljestvo, ako bi se mu bilo ponudilo. Ta mu odgovori, da bi bil pač kaker bedak ravnal, ako bi bil to storil, ko je videl, kako so vmorili svojega gospoda. „In vender,“ pravi Ludovik, „bi se ne bil branil, ker bi jih bil potem skušal vse pokristijaniti.“

Dasiravno pa ga niso izvolili za sultana, vender se je toliko doseglo, da ni obveljala misel tistih, ki so tirjali, da naj se kralj in vsi vjeti kristijani pomorijo, ker bodo na ta način štirideset let mir imeli pred kerščanskimi napadi. Po dolgem posvetovanju so sklenili vporniki ponoviti poprej narejeno pogodbo. S prisego, naj strašnejšo za mohamedance, so se zavezali pervaki saracenski, da hočejo deržati besedo. Drugači naj bodo zaničevani in brez časti, kaker tisti, ki zavoljo svojih grehov gologlav popotuje h grobu preroka Mohameda, ali kaker tisti, ki svojo ženo zapusti, in jo zopet nazaj vzame, ali tisti, ki je svinjsko meso. Zavezali so se še celo,

da nočejo več spoznati Mohameda za pravega preroka, če bi bili nezvesti svojim obljubam. Po nasvetu kerščanskih odpadnikov zahtevali so pa potem tudi od Ludovika prisego, da naj bi bil vedno ločen od Boga, in naj bi ne imel nigdar deleža z Marijo, materjo božjo, z dvanajstimi aposteljni in sè svetniki in svetnicami božjimi, ako bi prelomil, kar je prisegel. Verh tega naj bi bil kralj kaker tisti, ki zataji in zaničuje Boga, sveti kerst in božje zapovedi, in kaker tisti, ki v znamenje svojega sovraštva do Boga pljuje in z nogami tepta sveti križ; tak naj bo, če bi ne izpolnil pogodbe.

Ali ako ravno je hotel Ludovik na tanko deržati vse, kaker se je pogodil sè Saraceni, in ni bilo tedaj nevarnosti, da bi bil po krivem prisegel, vender je brez pomiselka serčno odgovoril na tako zahtevanje: „Nigdar ne bo prišlo to iz mojih ust; zavoljo spoštovanja ne, ki sem ga dolžan Jezusu Kristusu.“

Brata, baroni in še celo jeruzalemski patrijarh mu prigovarjajo, naj priseže, kaker zahtevajo Saraceni, ker so se bali, da bi ne pomorili razkačeni divjaki vseh kristijanov; toda zastonj so bile prošnje. Tudi pretenja se Ludovik ne vstraši, dasiravno je imel opraviti z ljudmi, ki so bili ravno kar vmorili svojega sultana. „Naš jetnik ste in v našem zaporu in tako prederzno z nami govorite!“ mu reče eden pervakov. „Ali boste storili, kar hočemo, ali pa bomo križali vas in vaše ljudi.“ Na to odgovori Ludovik, ki je bil pripravljen kri preliti za sveto vero: „Rajši vmerjem ko dober kristijan, kaker da bi živel v sovraštvu z Bogom, z materjo božjo in svetniki. Moje telo lahko vmorite, moje duše pa ne boste dobili.“

Saraceni so sumili, da je patrijarh branil kralju, naj ne priseže s takimi besedami. Zvezali so mu torej roke na herbtu tako strahovito, da so naenkrat zatekle in je kri se vlila iz za nohtov. V neznanskih bolečinah je zaklical osemdesetletni starček: „Oj gospod kralj, gospod kralj, prisezite pogumno; greh, koliker ga s to prisego storite, vzamem jaz na svojo vest, ker sem prepričan, da ne bote nigdar prisege prelomili, da bote deržali svojo besedo.“ Ludovik ostane stanoviten. To premaga divjake; potolažijo se, odjenjajo in so zadovoljni s prisego, kakeršna je bila kralju po volji.

V petek 6. velikega travna 1250 so kristijani izročili Damijato Saracenom in Saraceni so oprostili kralja Ludovika in pervake francoske. Kraljev brat Alfonz je ostal jetnik še dva dni, dokler se je plačala prva polovica odškodaine. Drugo polovico je imel

kralj poznej poslati iz Akkona, kamer je bil namenjen. V zastavo je pustil Saracenom bolnike v Damijati, za katere so po pogodbi imeli skerbeti, dalje metalnice, orožje, mašine in slano meso, kar ga je bilo še v mestu. 8. velikega travna se je odpeljal kralj proti sveti deželi, žalostnega serca sicer, ali vdan v božjo voljo, in 14. dan tistega meseca je stopil na suho v mestu Akkon ali Ptolemais ni se hotel vrniti na Francosko, preden vidi sveto deželo. Le še blizu sto vitezev ga je spremljevalo. Vender ga je ljudstvo sprejelo z velikim veseljem; vse mu je vrelo naproti na morski breg, da ga spodobno pozdravi.

V Akkon se je bila iz Damijate že poprej odpeljala tudi kraljica, Ludovikova žena. Koliko je ta vboga gospa tačas prestala, ne bomo obširno popisovali. Vsa v trepetu, ko je zvedela, da je kralj vjet, je porodila sinu; le nekega viteza, čez osemdeset let starega, je imela, da je pri njej čul, jo varoval in tolažil. Dete je bilo kerščno za Janeza, in kraljica mu je dala primek Tristan, to je, žalosten, ker je bil rojen v silni britkosti. Ravno tisti dan se ji je poročilo, da Pizanci in Jenovezi in vse vbožno ljudstvo, ki je bilo v Damijati, namerja bežati iz mesta in zapustiti kralja. Milo je prosila kraljica, naj tega ne store, naj ne zapuščajo kralja, ki bo moral smert storiti sè vsemi drugimi jetniki vred, ako Saraceni brez pogodbe v oblast dobijo Damijato; in če že zato nočejo ostati, naj se vsmilijo vsaj nje vboge ženske in počakajo, dokler okreva. Pregovorila jih je, ali le proti temu, da so nadalje vsi na kraljeve iztroške se hranili. Vender se je morala pri vsem tem vboga gospa pred časom vzdigniti in odpeljati v Akkon, preden je mogla rešene objeti svojega Ludovika.

XIV. Kralj Ludovik v sveti deželi.

Lahko si je misliti, koliko žalovanja je bilo na Francoskem, ko se je za terdno zvedelo, kakešna nesreča je zadela v Egiptu kralja Ludovika in celo križansko vojsko. Ali nihče se ni zato jezil nad kraljem. Ljudstvo je derlo v cerkve, da bi od Boga izprosilo rešenje svojega pobožnega vladarja. Po svojih čednostih se je bil Ludovik bolj priljubil svojemu narodu, kaker bi se bil mogel po vseh zmagah. Le kraljica Blanka ga je opominjala, ko je zvedela da je rešen iz saracenske ječe, naj se hitro hitro verne. Ko je kmalu po svojem prihodu v Akkonu prejel to materino poročilo, premišljal je dolgo in posvetoval se, kaj mu je storiti. Njegova dva brata in večina francoskih vitezev je bila za to, da naj se

verne; ali ko je slišal in premislil v koliki nevarnosti bi bili potem kristijani v sveti deželi in zlasti križanski jetniki, kateri je moral zapustiti v Egiptu, sklene, da se ne verne še, rekoč: „Moja mati ima mož zadosti, da lahko brani Francosko.“ Vender je domov pustil svoja dva brata in vse druge, ki niso hoteli radovoljno tam ostati.

Desetega velikega serpana so se ti odpeljali; Ludovik pa je ostal. Vojskovati se s peščico ljudi, ki jo je zdaj še imel, seveda ni mogel; trudil se je pa, da bi kako drugači koristil kristijanom v sveti deželi. Da koliker mu je mogoče izpolni svojo obljubo, ni smel po svoji misli svete dežele v tako slabem in nevarnem stanu pustiti, kakor je bila. Dal je torej na svoje iztroške vterditi mesta Jaffo, Cezarejo in Sidon. Najpoprej pa je skerbel, da oprosti jetnike, katere je moral pustiti v Egiptu. Poslal je tje poštenega in spretnega moža Janeza Valanškega (de Vallance), ki je s krepko besedo očital Saracenom, kako so gerdo prelomili svojo prisego, ker so v Damijati vse vojno orodje polomili in požgali, in kerščanske bolnike, namesti da bi jim bili po pogodbi lepo stregli, podavili in pomorili, ko nasproti Ludovik ni terpel, da bi bili njegovi ljudje, ko so plačevali odkupščino, prevarili Egipčane. Ako ne izpuste zdaj naglo vseh kerščanskih jetnikov, tako jim je poprétel, sklenil bo kralj Ludovik zavezo sè sultanom mesta Alepa v Siriji, kateri se je želel maščevati nad Egipčani zato, ker so vmorili Turanšaha. To pretenje je doseglo svoj namen; okoli dve sto vitezev in veliko množino nižjega ljudstva je pripeljal poslanec h kralju v Ptolemais.

Pozneje, leta 1252, je Ludovik tudi to dosegel, da so mu poslali Egipčani glave vbitih kristijanov, katere so imeli nataknjene po obzidju mesta Kajire, in vse vjete kerščanske mladeniče, katere so bili prisilili, da so bili vero zatajili. Tudi, kar jim je imel še denarja dati, morali so mu odpustiti, ker so bili prelomili pogodbo. Naposled mu Egipčani še celo obljubijo, da mu bodo prepustili jeruzalemsko kraljestvo, vse do reke Jordana, če se ž njimi zaveže zoper njihovega sovražnika, alepskega sultana. Ali alepski sultan je zaperl sè svojo vojsko Egipčanom pot v Jaffo, kjer so se imeli s prisego poterditi pogoji novega miru, in Ludovik ni imel zadosti vojske, da bi se mu bil mogel zoperstaviti. Pomanjkanje zdatne pomoči s Francoskega, katero je kralj vedno zahteval v svojih pismih, to je bilo krivo, da ni dobil svetega mesta Jeruzalema.

Ali zakaj pa ni vstregla mati Blanka Ludovikovi želji? — Da

rešimo to vprašanje moramo nekoliko pogledati, kaj se mej tem na Francoskem godilo.

Nesreča, ki je zadela Ludovika v Egiptu, je dala nekakemu rogoviležu priložnost, da je znemiril skoraj celo francosko deželo. To je bil neki neznan, star mož z dolgo brado, vpadlega in bledega obraza, Jakob po imenu; sam se je pa imenoval tudi mojstra z Ogerskega. Dobro je govoril latinski, francoski in nemški jezik. Hodil je po deželi okrog in obnašal se, kaker bi bil od Boga poklican, da reši sveto deželo in se maščuje nad neverniki zaradi krivice, ki so jo storili dobremu kralju Ludoviku. Brez višjega dovoljenja se je lotil pridigati, posebno pastirjem in nižjemu ljudstvu na severnem Francoskem, v Flandriji in Pikardiji. Pravi je, da se mu je Mati božja prikazala in mu je zapovedala zbirati pastirje, katerih priproščina bo dosegla, kar vitezi sè svojo ošabnostjo niso mogli. S takim govorjenjem je goljufal nevedno in lahkoverno ljudstvo, katero je iz ljubezni do svojega kralja zgrabilo za orožje in za njim derlo proti Parizu. Bilo je čez trideset tisoč mož, ki so šli s kiji, sekirami in drugim orožjem v rokah za mojstrovim banderom. Meščani se niso nič dobrega nadejali od teh ljudi, kraljica Blanka pa je bila v začetku prijazna ž njimi, ker je mislila, da bodo res rešili njenega sinu. Ali zraven mnogih poštenih pa priprostih in nevednih ljudi pridružilo se je staremu Jakobu preobilo število postopačev in malopridne mladine iz vseh krajev, in zdaj je volk svojo ovčjo obleko slekelnin proč vergel. Pokazalo se je, da je bil Jakob hudoben krivoverec. Oblačiti se je začel v duhovsko obleko in škofovo kapo nositi na glavi; sploh se je obnašal kaker škof, blagoslavljal vodo, poročal in razvezoval zakone po svoji volji. Tudi je vsakega, ki se mu je pridružil, odvezal od vseh grehov, in tako goljufal ljudi. Pridigal pa je hudo zoper duhovščino, zoper menihe in posebno zoper rimskega papeža. Tudi moritve se ni ogibal ta čudni krivi prerok; njegova derhal je pobila do smerti vsakega duhovnika, ki ga je srečala.

Iz Pariza gre mojster Jakob v Orlean. Tukaj mu zakliče 11. rožnega cveta l. 1251 v sredi njegove pridige neki učenec: „Potepuh krivoverski, ti slepariš sè svojimi lažmi vbogo ljudstvo!“ Ali komaj je to izrekel, že mu razkolje sekira glavo. Potem pa dervi divja derhal po mestu sè strašnim vpitjem, naskakuje hiše mirnih prebivavcev, lovi duhovnike, jih mori in v vodo meče. Zdaj še le je sprevidela kraljica Blanka, s kakešnimi goljufi je imela opraviti.

Hitro zapove, naj se preganjajo, in povsod so se meščani vzdignili zoper nje. Vender pridejo do mesta Burž (Bourges), kjer sežigajo zlasti Jude in njihove shodnice ali sinagoge. Neznanska množica pa se zbere v tem mestu, ko je prerok napovedal, da bo pridigal in velike čudeže delal. Ali zastonj so čakali; mojster Jakob se je natihoma izplazil iz mesta, da bi ušel. Ni se mu posrečilo. Eno uro hoda od Burža so ga vjeli in pobili. Rogovileži se obernejo potem proti mestu Bordô (Bordeaux), kjer jih je Simon grof Monforsi, sin junaka v albigenških vojskah, pobil in razpodil. Ta „pastirska vstaja“, kaker se imenuje v zgodovini, je kraljico Blanko naj bolj zadržavala, da ni mogla izpolniti želje svojega sina, ko jo je prosil, naj mu pošlje nove vojske v sveto deželo.

(Konec prih.)

Knjiga kristijanov.

„Križ s podobo našega zveličarja, to je najbolj vzvišena, pa najbolj priprosta in kristijanu mej vsemi najbolj umevna knjiga.“ Tako stoji zapisano v prejšnjem zvezku „Cvetja“ na strani 254. — Je li to nova beseda? O ne! Davno že so imenovali svetniki križ svojo knjigo, svoje bukve.

Sv. Tomaž Akvinski je vprašal nekega dne našega serafinskega učenika sv. Bonaventura, iz katerih virov zajemlje svojo tako mnogoverstno učenost. Bonaventura mu pokaže krucifiks, ki je stal pred njim, rekoč: „To je moja poglavitna knjiga!“

Filip Benicij, velik svetnik iz reda „Marijinih služabnikov“ ali „servitov“, prosil je vmiraje svoje duhovne brate: „Dajte mi mojo knjigo!“ Pomolili so mu brevir, misleč, da hoče moliti kak psalm. Ali on je odkimal, ponavlja je prejšnje besede. Pomolili so mu sveto pismo. Tudi tega ni hotel. Zdaj sname neki brat krucifiks, ki je visel na steni, v katerega je bolnik tudi vedno vpiral oči, ter mu ga poda. Veselja bliščečega obličja ga vzame Filip in poljubljevaje ga pravi: „To, to je moja ljuba knjiga, v kateri sem vedno skušal brati v svojem življenju. To je edina knjiga, katero je treba brati vsakemu človeku!“ In na podobo križanega zveličarja je izdihnil malo minut potem svoj poslednji zdihljej.

V resnici, podoba križanega, to je velika knjiga kristijanov, katero se morajo učiti brati od perve mladosti, katero naj berejo vsak dan celo svoje življenje, v kateri bodo našli najboljšo tolažbo,

keder jih obišče terpljenje in britkost, najboljšo podporo tudi v poslednjem boju, na zadnjo uro. Kristijan brez te knjige, zlasti na smertni postelji, to je vojak brez orožja.

Ko so peljali nesrečno kraljico škotsko, Marijo Stuart, k smerti, držala je v rokah krucifiks ter ga neprenehoma pobožno poljubljevala. „Gospa,“ pravi sirovo neki krivoverski oficir, ki jo je spremljal, „ne v roki, ampak v sercu se mora nositi Kristus.“ — „Gospod“, odgovori kraljica, „dobro je, če kristijan v roki nosi podobo Kristusovo, da nosi tolikanj bolj gotovo Kristusa samega v sercu.“ Kako lepa beseda!

Seveda mora prava pobožnost iznotranja biti, v sercu vkoreninjena; sama unanja bi bila le hinavstvo. Ali kedor unanjo zanemarja in zaničuje, ta tudi notranje, ako je še kaj ima, ne bo imel dolgo. Le preobila izkušnja to poterjuje.

Dnevi popolnega odpustka in vesoljne odveze in godovi svetnikov in svetnic redov svetega Frančiška

meseca kimavca.

1. Zv. Izabela, sestra sv. Ludovika, francoskega kralja, devica 2. reda. *P. O.*
3. Zv. Janez in Peter, marternika 1. reda. *P. O.*
4. Sv. Roza Vitêrbska, devica 3. reda. **P. O.**
5. Zv. Gentilj Mateliški, marternik 1. reda.
6. Zv. Vincencij Akvilski, spoznavavec 1. reda.
8. Rojstvo blažene device Marije. *P. O.* — *V. O.*
9. Zv. Serafina Sforca, vdova 2. reda. *P. O.*
11. Zv. Bernard Ofidski, spozn. 1. reda. (*P. O. f.*) (**P. O. k.**)
12. Zv. Apolinár in 39 tovarišev, mart. Japanski, 1. in 3. reda. — V nedeljo po mali gospojnici, praznik imena Marije. **P. O.** *
13. (Sv. Veronika Julijanova, devica 2. reda. *P. O. f.*)
15. Zv. Tomaž Valemačinajski, spozn. 3. reda.
17. Praznik svetih ran našega sv. očeta Frančiška. **P. O.**
18. Sv. Jožef Kupertinski, spozn. 1. reda. (*P. O. f.*) (**P. O. k.**)
23. Najdenje trupla sv. Klare.
24. (Sv. Pacifik od sv. Severina, spozn. 1. reda. **P. O. f.**)
25. (Sv. Pacifik od sv. Severina, spozn. 1. reda. **P. O. k.**)
26. Zv. Lucija Kalatajerska, dev. 3. reda. *P. O.*
27. (Sv. Elzeirij grof Arijanski, spozn. 3. reda. *P. O. f.*)
28. Zv. Bernardin iz Feltrije, spozn. 1. reda.